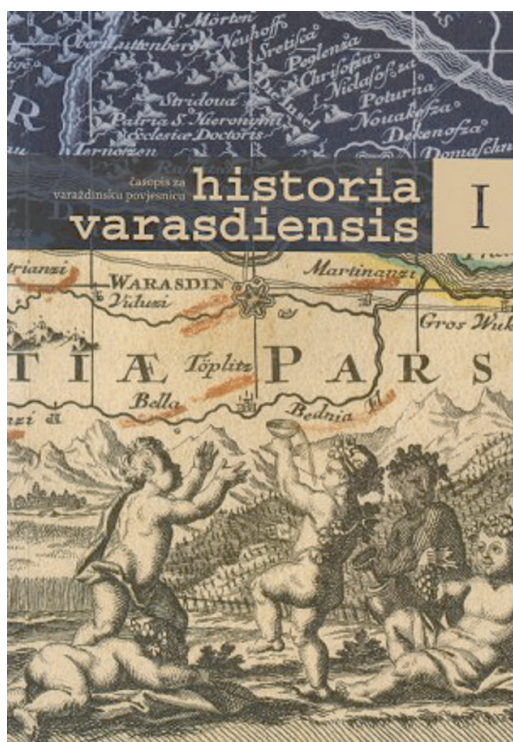

Historia Varasdiensis

Journal for the History of Varaždin

The Society of Historians of Varaždin and the Varaždin County published the first and second issue of the journal *Historia Varasdiensis – Journal for the History of Varaždin*. The journal is published by The Society of Historians of Varaždin and the Varaždin County; editors are Dr. Hrvoje Petrić (Faculty of Humanities and Social Sciences of the University of Zagreb) and MSc Ivan Obadić (Faculty of Law of the University of Zagreb). The editorial board consists of 10 members, and the international council consists of 19 members.

The Society of Historians website (<http://blog.dnevnik.hr/drustvopovjesnicara>) lists all events since its establishment on June 4, 2009. The first issue of the journal is also featured on HRČAK –

portal of Croatian scientific journals (<http://hrcak.srce.hr/historiavarasdiensis>), with the following description of the journal: “The journal *Historia Varasdiensis – Journal for the History of Varaždin* is published by The Society of Historians of Varaždin and the Varaždin County with the goal of promoting and improving our knowledge of the cultural-historical heritage of Varaždin and the Varaždin County. The Editorial board intends to consider various scientific areas, such as history, history of art, archaeology, ethnology, geography and other humanistic sciences thematically related to Varaždin and the Varaždin County. Through scientific and professional papers, bibliographies and book reviews, interviews, archive material translations and information on activities of the Society and other events in Varaždin and the Varaždin County related to historical and other humanistic sciences, the journal enables exchange of ideas and new knowledge, as well as promoting new views of the history of Varaždin and surrounding areas and accepting the trend of expanding historical perspective and opening the science of history to new themes, which corresponds to changes in contemporary historiography and increasing interdisciplinary transdisciplinary direction in social-humanistic sciences. By advocating a multidisciplinary approach, we would like to stimulate research and a critical dialogue about various themes related to cultural, economic and social aspects of the development of Varaždin and its region such as history of women, history of work, eco-history, history of everyday life and other themes associated with ideas of contemporary historiography.”

I would like to single out from the first issue an overview by Vladimir Huzjan and Ivan Obadić: *Lectures of the*

Society of Historians from 2009 to 2010, two of which are related to cartography: September 24, 2009, Prof. Dr. Mijo Korade: *Ferdinand Konščak – Founder of California*

September 30, 2010, Miroslav Klemm, Prof.: *Historical Plans of Varaždin from the 16th to 19th Century*.

A description of the lecture by Miroslav Klemm follows: “On September 30, Miroslav Klemm treated the Varaždin audience with a remarkable lecture titled *Historical Plans of Varaždin from the 16th to the 19th Century*. He commented on the most famous plans by Daniel Specklin, Martin Stier, Andreas Kneidinger and other authors, explaining the city development of Varaždin through several centuries. The author selected 13 examples for his lecture. The most important examples for understanding the development of Varaždin are plans and views produced between the 16th and the 19th century. They are kept in the General Land Archive in Karlsruhe, Austrian National Library in Vienna, Military Museum in Vienna, Croatian State Archive in Zagreb and the Varaždin City Museum. They are plans by Daniel Specklin from 1578, Martin Stier from 1660, P. C. Donato from 1672, unknown author from around 1715, Andreas Leopold Kneidinger from 1766, Ignatius Beyschlag from 1807 and Anton Kieswetter from 1860. There are also views by Johannes Ledentu from 1639, Mathias Anton Weiss from 1729, Sigismund Kopp from 1732 and unknown author from 1780. These examples represented the development of Varaždin with its medieval centre, trenches, walls, bastions and two city gates, which were constructed to defend against Turks in the 16th century. The city expanded in the 18th century, which led to breaking through city walls in some places, and all fortresses were destroyed in 1807. During all this

Historia Varasdiensis

Časopis za varaždinsku povjesnicu

Društvo povjesničara grada Varaždina i Varaždinske županije objavilo je prvi i drugi broj časopisa *Historia Varasdiensis* – Časopis za varaždinsku povjesnicu. Nakladnik časopisa je Društvo povjesničara grada Varaždina i Varaždinske županije, glavni i odgovorni urednici su dr. sc. Hrvoje Petrić (Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu) i mr. sc. Ivan Obadić (Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu). Uredništvo ima deset članova, a savjet u međunarodnom sastavu ima 19 članova.

Na stranicama Društva povjesničara (<http://blog.dnevnik.hr/drustvopovjesnicara>) popisani su svi događaji od osnivanja društva 4. lipnja 2009. Prvi broj časopisa se nalazi i na HRČKU – portalu hrvatskih znanstvenih časopisa (<http://hrcak.srce.hr/historiavarasdiensis>), gdje se nalazi i opis časopisa: “Časopis *Historia Varasdiensis* – Časopis za varaždinsku povjesnicu izdaje Društvo povjesničara grada Varaždina i Varaždinske županije s ciljem promicanja i unapređenja naših spoznaja o kulturno-povijesnom nasljeđu grada Varaždina i Varaždinske županije. Namjera je uredništva da se u časopisu sa širokog sadržajnog spektra razmotre različita znanstvena područja od povijesti, povijesti umjetnosti, arheologije, etnologije, geografije i drugih područja humanističkih znanosti tematski vezanih uz Varaždin i Varaždinsku županiju. Časopis kroz znanstvene i stručne radove, bibliografije i prikaze knjiga, intervjuje, prijevode arhivske građe i ostalih izvora, te informacije o djelovanju Društva i ostalim događanjima u gradu Varaždinu i Varaždinskoj županiji vezanim uz povijesne i ostale humanističke znanosti otvara prostor za razmjenu ideja, mišljenja i novih

spoznaja, kao i za promicanje novih pogleda na povijest Varaždina i varaždinskog kraja koji će uvažiti trend širenja povijesne perspektive i otvaranja povijesne znanosti prema novim temama što odgovara kretanjima u suvremenoj historiografiji i sve većoj interdisciplinarnoj i transdisciplinarnoj usmjerenosti u društveno-humanističkim znanostima. Zagovaranjem multidisciplinarnog pristupa u časopisu želimo potaknuti istraživanja i kritički dijalog o raznovrsnim temama vezanim uz kulturne, gospodarske, društvene i socijalne aspekte razvoja grada Varaždina i varaždinske regije od povijesti žena, povijesti rada, ekohistorije, povijesti svakodnevice i ostalih tema kojima ćemo pratiti spoznaje suvremene historiografije.”

Iz sadržaja prvog broja izdavam prikaz Vladimira Huzjana i Ivana Obadića: *Predavanja Društva povjesničara od 2009. do 2010. godine* od kojih su dva vezana uz kartografske teme:

24. rujna 2009., prof. dr. sc. Mijo Korade: *Ferdinand Konščak – osnivač Kalifornije*.

30. rujna 2010., Miroslav Klemm, prof.: *Povijesni planovi Varaždina od 16. do 19. stoljeća*.

Za ovaj prikaz izdavam opis predavanja Miroslava Klemma: “Miroslav Klemm je 30. rujna varaždinsku publiku počastio izvanrednim predavanjem pod nazivom *Povijesni planovi Varaždina od 16. do 19. stoljeća*. Na predavanju je komentirao najpoznatije planove Daniela Specklina, Martina Stiera, Andreasa Kneidingera i drugih autora na kojima je objasnio urbanistički razvoj grada Varaždina kroz nekoliko stoljeća. Autor je za predavanje odabrao 13 primjera. Najvažnija slikovna građa za razumijevanje urbanističkog razvoja Varaždina su planovi i vedute grada nastali od 16. do 19. stoljeća. Predstavljeni primjeri danas se čuvaju u Općem zemaljskom

arhivu u Karlsruheu, Austrijskoj narodnoj knjižnici u Beču, Vojnom muzeju u Beču, Hrvatskom državnom arhivu u Zagrebu i Gradskom muzeju Varaždin. To su planovi Daniela Specklina iz 1578., Martina Stiera iz 1660., P. C. Donata iz 1672., nepoznatog autora oko 1715., zatim Andreasa Leopolda Kneidingera iz 1766., Ignatiusa Beyschlaga iz 1807., te Antona Kieswettera iz 1860. godine. Uz njih su vedute grada Johannes Ledentua iz 1639., Mathiasa Antona Weissa iz 1729., Sigismunda Koppa iz 1732. i nepoznatog autora iz 1780. godine. Predstavljena slikovna građa prikazala je urbanistički razvoj Varaždina čija je srednjovjekovna jezgra, radi obrane od Turaka, u 16. stoljeću opasana renesansnim opkopima i zidovima s bastionima te dvama gradskim vratima. Širenjem grada u 18. stoljeću dolazi do mjestimičnog probijanja gradskog zida, a od 1807. godine i do rušenja svih varoških utvrda. Cijelo to vrijeme starogradska utvrda stoji kao zasebni politički, gospodarski i

period, the old city fortress stood as a separate political, economical and defence system. Demolishing the South-Eastern fortress bastion in the first half of the 19th century connected the free royal city and the feudal property. Ending the lecture, Klemm concluded that the plans and views are valuable geodetic material, as well as works of art, because they were produced by excellent draftsmen in an artistic way.”

Cover of the first issue features a cartographic motif: Cartouche from Sotter's Atlas from the 18th century which is preserved in the State Archive in Varaždin. The cover was designed by Kruno Sudec.

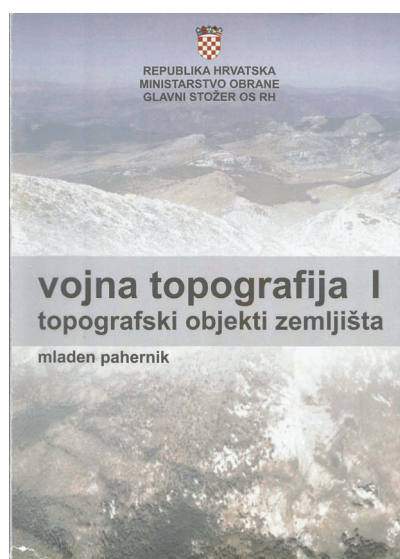
The second issue of the journal with the theme Historiography of Varaždin and its Surroundings was promoted on April 15, 2013 (<http://drustvopovjesnicara.blog.hr/2013/04/index.2.html>).

Contact of the editorial board: Franjevački trg 6, 42 000 Varaždin; tel/fax. +385 42 658 762; e-mail: historiavarasdiensis@gmail.com. The journal has the ISSN 1848-0837, the first issue was published in 300 copies, and the journal is published once a year. A copy of the journal costs 100 HRK.

Mirko Husak ■

Military Topography I – Topographic Land Objects Military Topography II – Orientation and Topographic Maps

Mladen Pahernik

The Military Topography textbook was published in 2012, consisting of two parts: *Military Topography I – Topographic Land Objects* and *Military Topography II – Orientation and Topographic Maps*. It was published by the Ministry of Defence of the Republic of Croatia – Armed Forces of the Republic of Croatia – Croatian Milit-

ary Academy „Petar Zrinski“. The author is Colonel Assist. Prof. Dr. Mladen Pahernik. The textbook was reviewed by Prof. Dr. Aleksandar Toskić and Assist. Prof. Dr. Robert Župan and proofread by Gabrijela Capjak, Prof.

“The concept of this textbook’s content is associated with the concept of education in the military-geographic group of subjects within military schools of the Croatian Military Academy. The fundamental level of educating officers and non-commissioned officers needs to provide attendants with basic military topography knowledge, including representation of topographic land objects, orientation in space and reading topographic maps. These topics are discussed in textbooks *Military Topography I – Topographic Land Objects* and *Military Topography II – Orientation and Topographic Maps...*” (Preface).

The ISBN of *Military Topography I* is 978-953-193-133-5, and of *Military Topography II* it is 978-953-193-134-2,

they are both paperback and 17 × 24 cm. The first part of the textbook consists of 205 pages with 107 figures, 37 out of which are various cartographic representations, and 11 tables. The second part consists of 262 pages with 139 figures, 86 out of which are various cartographic representations, and 16 tables.

The Preface is followed by a table of contents, consisting of following chapters and subchapters in the first part of *Military Topography*:

- 1 Introduction to Military Topography
 - 1.1 Concept of topography
 - 1.2 Historical overview of the development of topography
- 2 Topographic Land Objects
 - 2.1 Basic constitution of Earth
 - 2.2 Topographic Survey objects
 - 2.3 Tactical land properties
3. Land Surveying
 - 3.1 Elements of global geodesy and geodetic survey
 - 3.2 Topographic survey
- 4 Topographic-Information Systems
 - 4.1 Design of topographic-information systems

obrambeni i sustav. Rušenjem jugoistočnog tvrđavskog bastiona u prvoj polovici 19. stoljeća povezani su prostor kraljevskog slobodnog grada i feudalnog posjeda. Na kraju predavanja, Klemm je zaključio kako su spomenuti planovi i vedute vrijedna geodetska građa, a istodobno i dobra likovna djela, jer su ih radili izvrsni crtači s istaknutim likovnim nagnoćima.”

Korice prvog broja imaju kartografski motiv: Kartuša sa Sotterova atlasa iz 18. st. koji se čuva u Državnom arhivu u Varaždinu. Autor i oblikovanje korica priredio je Kruno Sudec.

Dana 15. travnja 2013. promoviran je drugi broj časopisa (<http://drustvopovjesnicara.blog.hr/2013/04/index.2.html>) s temom *Historiografija grada Varaždina i varaždinskog kraja*.

Adresa i kontakti uredništva: Franjevački trg 6, 42 000 Varaždin; tel/fax. 042/658 762; e-adresa: historiavarasdiensis@gmail.com. Časopis ima oznaku ISSN 1848-0837, naklada prvog broja je 300 primjeraka, izlazi jednom godišnje. Cijena primjerka iznosi 100 kuna.

Mirko Husak ■

Vojna topografija I – Topografski objekti zemljišta

Vojna topografija II – Orijehtacija i topografske karte

Mladen Pahernik

Udžbenik *Vojna topografija*, koji se sastoji iz dva dijela: *Vojna topografija I – Topografski objekti zemljišta* i *Vojna topografija II – Orijehtacija i topografske karte*, objavljen je 2012. godine. Izdavač je Ministarstvo obrane Republike Hrvatske – Oružane snage Republike Hrvatske – Hrvatsko vojno učilište „Petar Zrinski“, autor je pukovnik doc. dr. sc. Mladen Pahernik. Recenzenti su bili prof. dr. sc. Aleksandar Toskić i doc. dr. sc. Robert Župan, a lektorica i ko-ektorica Gabrijela Capjak, prof.

„Konceptija sadržaja ovog udžbenika vezana je za postavljen koncept izobrazbe iz područja vojno-geografske grupe predmeta unutar vojnih škola Hrvatskog vojnog učilišta. Na temeljnoj razini školovanja časnika i dočasnika, potrebno je polaznicima dati temeljno znanje iz vojne topografije koje uključuje prikaz topografskih elemenata zemljišta, orijentaciju u prostoru i čitanje topografskih karata. Upravo su te teme

razrađene kroz udžbenike *Vojna topografija I – Topografski objekti zemljišta* i *Vojna topografija II – Orijehtacija i topografske karte...*“ (iz Predgovora).

Udžbenik *Vojna topografija I* nosi ISBN 978-953-193-133-5, a *Vojna topografija II* nosi ISBN 978-953-193-134-2, mekano su ukoričeni i formata 17 × 24 cm. Prvi dio udžbenika sadrži 205 stranica sa 107 slika, od čega su 37 različiti kartografski prikazi, te 11 tablica. Drugi dio sadrži 262 stranice sa 139 slika, od čega su 86 različiti kartografski prikazi, te 16 tablica.

Nakon Predgovora slijedi sadržaj što ga u prvom dijelu *Vojne topografije* čine sljedeća poglavlja i potpoglavlja:

1. Uvod u vojnu topografiju
 - 1.1. Pojam topografije
 - 1.2. Povijesni pregled razvoja topografije
2. Topografski objekti zemljišta
 - 2.1. Opća konstitucija Zemlje
 - 2.2. Objekti topografske izmjere
 - 2.3. Taktička obilježja zemljišta
3. Izmjera i snimanje zemljišta
 - 3.1. Elementi globalne geodezije i geodetske izmjere

- 3.2. Topografska izmjera
 4. Topografsko-informacijski sustavi
 - 4.1. Dizajn topografsko-informacijskih sustava
 - 4.2. Geoinformacije u Republici Hrvatskoj
- U drugom dijelu udžbenika su sljedeća poglavlja i potpoglavlja:
1. Osnove orijentacije u prostoru
 - 1.1. Osnovni pojmovi o orijentaciji
 - 1.2. Pravci i kutovi u orijentaciji